

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/126/2022
Identifikačné číslo spisu:	5617202231
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5617202231.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcu P. W., B. XX. U. XXXX, D. P. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie 34 037,60 eur a mesačnej renty vo výške 1 000 eur od 11. 03. 2014, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 21C/8/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 16. februára 2022 sp. zn. 7Co/113/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 15. júna 2021 sp. zn. 21C/8/2017 zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Predmetom konania bola náhrada škody na zdraví (za vytrpenú bolesť podľa § 444 Občianskeho zákonníka, náhrada nákladov spojených s liečbou zranení, ktoré nie sú hrazené zo zdravotného poistenia podľa § 449 Občianskeho zákonníka a náhrada za stratu zisku z podnikania a z plánovaného rozšírenia podnikania podľa § 444 a § 447 Občianskeho zákonníka) a nemajetková ujma spolu vo výške 34 037,60 eur, ktorú mal žalobca utpieť v dôsledku nesprávneho úradného postupu službukonajúcich policajtov, ktorí mali pri služobnom zákroku dňa XX. T. XXXX o XX.XX hod. v mieste bydliska žalobcu zavineným protiprávnym spôsobom použiť voči žalobcovi násilie (najmä údery päšťou a kopance), v dôsledku čoho mal utpieť v žalobe popísané zranenia.

1.1. Okresný súd aplikoval ustanovenia § 3 ods. 1 písm. d) v spojení s § 9 ods. 1 a 4, § 17 ods. 1 a § 25 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) a § 78 ods. 5 zák. č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZ“) a žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena vo vzťahu k základným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu, a to existencii protiprávneho úkonu (nesprávneho úradného postupu službukonajúcich policajtov pri zákroku J.) a príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a škodou.

1.2. Súd prvej inštancie vychádzal z vykonaných dôkazov obsiahnutých v trestnom spise Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/57/2015, z ktorého zistil, že Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 3To/21/2020-1338 zo dňa 11. júna 2020 zrušil odvolaním napadnutý odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/57/2015 zo dňa 20. mája 2019 a štyroch trestne stíhaných policajtov spod obžaloby oslobodil, pretože nebolo preukázané, že sa skutok, pre ktorý boli obžalovaní stíhaní (prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. X písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona a za prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona), stal. Konštatoval, že uvedené právoplatné rozhodnutie trestného odvolacieho súdu má vo vzťahu k vyriešeniu prejudiciálnej otázky, či došlo k nesprávnemu úradnému postupu, osobitý význam. V právnej teórii totiž existujú dva rozdielne názory ako pristupovať k (právoplatnému) rozhodnutiu iného orgánu verejnej moci ako je orgán uvedený v § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorým bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, ktorú si má vyriešiť civilný súd vo svojom konaní (§ 194 ods. 2 CSP). Okresný súd síce právoplatný rozsudok odvolacieho trestného súdu nepovažoval za právne záväzný, avšak v súlade s § 194 ods. 2 CSP v spojení s § 193 CSP a contrario nemohol ponechať oslobodzujúce rozhodnutie bez povšimnutia a musel naň prihliadať, resp. z neho vychádzať, keď v tomto rozsudku sa konštatovalo, že skutok sa nestal. Uviedol, že nenašiel žiadne argumenty na odklon od záverov a odôvodnenia právoplatného oslobodzujúceho trestného rozsudku v časti týkajúcej sa nepreukázania skutku spočívajúceho v zavinenom protiprávnom násilnom konaní zasahujúcich policajtov (údermi pästou a kopancami, porušujúc uvedené ustanovenia zákona o PZ), s týmito závermi sa stotožnil a odkázal na ne.

1.3. Nevykonanie dokazovania výsluchom svedkov - rodičov žalobcu zdôvodnil súd prvej inštancie nadbytočnosťou a nehospodárnosťou aj tým, že zástupca žalobcu na pojednávaní 15. júna 2021 na vypočutí otca žalobcu netrval a prítomnosť na pojednávaní nezabezpečil z dôvodu jej nepreukázaných zdravotných problémov.

1.4. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej voči žalobcovi prisúdil náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom zároveň s odkazom na § 262 ods. 2 CSP vyslovil, že o výške náhrady rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 16. februára 2022 sp. zn. 7Co/113/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa so záverom okresného súdu, že právoplatné rozhodnutie trestného odvolacieho súdu - Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/21/2020 zo dňa 11. júna 2020 má vo vzťahu k vyriešeniu prejudiciálnej otázky, či došlo k naplneniu prvého základného predpokladu vzniku zodpovednosti štátu za škodu, spočívajúceho v nesprávnom úradnom postupe, veľmi osobitý význam. Nejde o rozsudok pre toto konanie právne záväzný, avšak v súlade s obsahom § 194 ods. 2 CSP v spojení s § 193 CSP a contrario nemožno nechať takéto oslobodzujúce rozhodnutie úplne bez povšimnutia. Neboli zistené argumenty na odklon od záverov a odôvodnenia tohto právoplatného oslobodzujúceho trestného rozsudku v časti týkajúcej sa nepreukázania skutku spočívajúceho v zavinenom protiprávnom násilnom konaní zasahujúcich policajtov (úderoch pästou a kopancoch a vstupe policajtov do rodinného domu matky bez oprávnenia).

2.1. Odvolací súd uviedol, že polícia bola privolaná do pohostinstva pre správanie sa žalobcu, avšak žalobca sa už nachádzal v mieste svojho bydliska. Príslušníci poriadkovej polície vykonali služobný zákrok v súlade s § 9 zákona o PZ a § 85 ods. 1 a § 204 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 4 písm. a) a § 5 ods. 2 vyhl. č. 648/2008 Z. z., keď postup konzultovali a vykonali na základe pokynu riaditeľa Obvodného oddelenia PZ, ktorý podľa čl. 25 Nariadenia Prezídia PZ o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície z 30. decembra 2013 bezprostredne riadil, organizoval, kontroloval stálu službu i výkon hliadkovej služby a rozhodol, že žalobca má byť zadržaný a vec sa bude realizovať

v tzv. superrýchlom konaní podľa § 204 Trestného poriadku (žalobcovi bolo vznesené obvinenie pre prečiny výtržníctva a krádeže a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš sp. zn. 2Pv 193/2014 z 25. novembra 2014 bolo trestné stíhanie podľa § 215 písm. e) Trestného poriadku zastavené, nakoľko žalobca nebol v čase činu pre nepríčetnosť trestne zodpovedný). Zadržanie žalobcu ako podozrivého neznieslo odklad, nakoľko z jeho konania vyplývalo bezprostredné a veľmi vysoké nebezpečenstvo pre životy, zdravie a majetok iných osôb, keďže tento trpel psychickou poruchou, bol značne pod vplyvom alkoholu, a verbálne i brachiálne agresívny. Tvrdenie žalobcu, že príslušníci poriadkovej polície vstúpili do rodinného domu bez oprávnenia bolo vyvrátené svedeckou výpoveďou matky žalobcu V. W., ktorá sa v prípravnom konaní dňa 14. októbra 2014 vyjadrila tak, že im umožnila vstup do jej rodinného domu. Zmenu výpovede na hlavnom pojednávaní pred trestným súdom, kde už vypovedala, že policajti jej povedali, že idú za jej synom, pretože potrebujú informáciu, vysvetlila tým, že si už na presné okolnosti nepamätala pre odstup času. Odvolací súd mal za to, že dôveryhodnejšia je výpoveď svedkyne z prípravného konania, ktorá bola v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi, a tiež s poukazom na odstup času, ktorý uplynul od vnímanej skutočnosti (od XX. T. XXXX kedy sa mal stať skutok) do 05. októbra 2017 (kedy svedkyňa vypovedala na hlavnom pojednávaní). Žalobca až v odvolaní začal namietat, že príslušníci polície sa neodôvodnene rozhodli získať vysvetlenie bez povolenia sudcu alebo prokurátora a v zázname o vykonaní zákroku uviedli, že chceli od žalobcu vysvetlenie. Ide o novotu, s ktorou sa trestný odvolací súd náležite vysporiadal na strane 27 odôvodnenia rozhodnutia tak, že policajti vysvetlili prečo do úradného záznamu o vykonaní služobného zákroku uviedli, že žalobcu chceli vyťažiť k spáchanému trestnému činu a spísaniu záznamu nevenovali príslušnú pozornosť, pretože po zmene situácie v dôsledku agresívneho správania žalobcu v jeho trvalom bydlisku a po jeho spacificovaní upustili od jeho zadržania a privolali RZP a žalobca bol následne prevezený na psychiatrické oddelenie nemocnice.

2.2. Odvolací súd konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca utrpel zranenia, a to trieštivú zlomeninu prednej, bočnej a hornej plochy dutiny hornej čeľuste vľavo s posunom úlomkov a ich vpáčením, s dvojnásobnou zlomeninou jarmovej kosti a bočnej steny ľavej očné, zlomeninu kosti nosa, otrasom mozgu, so zakrvácaním spojiviek ľavého oka a krátko trvajúcim prechodným bezvedomím v prvopočiatku, pomliaždeniu oboch predlaktí s nevelkým a malo závažným krvácaním navonok z nosa a úst. Zo zisteného skutkového stavu ale nie je možné jednoznačne uzavrieť, že ublíženie na zdraví žalobcu bolo spôsobené príslušníkmi polície pri policajnom zákroku. Nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi zákrokom príslušníkov polície a vzniknutým následkom - ublížením na zdraví žalobcu. Odvolací súd vychádzal z dôkazov vykonaných v trestnom konaní, obsiahnutých v trestnom spise, a to zo znaleckých posudkov znalcov T. W. J. (znalecký posudok č. j.: XXX-IV/XXXX), T. T. Y. (znalecký posudok č. XX/XXXX.), J. (znalecký posudok č. XA/XXXX), záznamu o zdravotnom stave žalobcu zisteného posádkou RZP aj z výpovedí svedkyne - lekárky RZP T. a svedka K. (vodič RZP), svedka T. (lekár psychiatrie) a T. (lekárka psychiatričky) aj svedka P. (otec žalobcu). Na výpoveď žalobcu v trestnom konaní ako svedka-poškodeného nebolo možné prihliadať, nakoľko zo znaleckých posudkov č. XX/XXXX a X/XXXX znalkyňa T. a T. z odvetvia psychiatrie a T. z odvetvia psychológie (zabezpečených pre účely trestného stíhania žalobcu, neskôr zastaveného, pre skutok zo dňa XX. T. XXXX pozn. dovolacieho súdu) vyplynulo, že žalobca trpí duševnou poruchou v užšom zmysle t. j. psychózy, a to schizofekatívnej poruchy zmiešaného typu, v čase vyšetrenia v štádiu sociálnej remisie, v čase skutku v akútnej fáze priebehu pod manickým obrazom s poruchami v správaní, paranoidnými bludnými obsahmi, možnými halucinatórnymi zážitkami, afektívnou instabilitou s pohotovosťou k verbálnej i brachiálnej agresivite, negativizmom, odmietaním akejkolvek spolupráce. V čase predmetného skutku žalobcova schopnosť svoje konanie ovládať a rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť boli vymiznuté. Požitý alkohol deliberoval (odbrzdil) jeho agresívne konanie, súvislejšie pitie (podľa dostupných údajov štvordňové a zároveň vysadenie liečby) viedlo k relapsu základného ochorenia. Žalobca si na priebeh skutku nepamätá dostatočne, pri znaleckom vyšetrení poskytoval aj informácie sprostredkované od matky. Prítomná bola tendencia svoje správanie bagatelizovať. V dôsledku prítomnosti psychotického ochorenia - schizoaktívnej poruchy s incipientnými postprocesuálnymi zmenami osobnosti, ktorá bola v čase skutku v štádiu akútneho relapsu, jeho výpoveď nie je možné považovať za vierohodnú. Pri relapse ochorenia dochádza ku skresľovaniu udalostí, ktoré majú chorobný podklad.

2.2.1. Znalecké posudky pripúšťali rôzny čas a rôzny mechanizmus vzniku zranení poškodeného. Znalec

T., ktorý sa zaoberal iba mechanizmom vzniku zranenia a možnosťou jeho vzniku tak ako ho opisoval poškodený a jeho matka, avšak nezaoberal sa bližšie lekárskymi správami, kedy bolo u žalobcu diagnostikované zranenie, záznamom RZP a pod., vylúčil vznik zranenia len prostým pádom zo vzpriamenej polohy. Znalec T. dospel k záveru, že zranenia s najväčšou pravdepodobnosťou vznikli XX. T. XXXX pri policajnom služobnom zákroku, avšak pripustil, že žalobca ich mohol utrpieť aj predtým v pohostinstve, alebo až po hospitalizácii na psychiatrickom oddelení. Znalec J., L., ktorého znalecký posudok je najpodrobnejší konštatoval, že žalobca mohol uvedené zranenie utrpieť v pohostinstve s poukazom na obsah výpovede svedkov T. a G.. Tiež ich mohol utrpieť pri zásahu policajtov, ako to popisoval žalobca a jeho matka, svedkyňa W. Poslednou alternatívou vzniku zranenia bolo, že ho mohol utrpieť počas hospitalizácie na psychiatrickom oddelení, čo vychádza najmä z faktu, že ak by mal zranenia pri prijíme na psychiatrické oddelenie, bolo nevyhnutné ich diagnostikovať okamžite (nie až o dva dni), nakoľko nemuselo ísť iba o poranenie tváre (mohol utrpieť aj závažnejšie poranenia, najmä poranenie hlavy a možné vnútrolebečné poranenie). Ak mal spôsobené zranenia už pri prijíme na psychiatrické oddelenie, nemohol prijímať tuhú stravu a diétna strava aj ľadovanie zraneného miesta boli predpísané až na tretí deň. Tomuto korešponduje aj skutočnosť, kedy bol o zdravotnom stave žalobcu informovaný jeho otec a to, že matka bola žalobcu navštíviť na druhý deň, videla ho cez kameru, zakýval jej a sestrička mala v tento deň matku informovať, že žalobca je v poriadku.

2.3. Vychádzajúc z dôkazov, ktoré zopakoval a doplnil odvolací súd uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdeného nesprávneho úradného postupu príslušníkov polície pri zákroku dňa XX. T. XXXX a vzniku popisovaných zranení v bezprostrednej príčinnej súvislosti s ním tvrdeným nesprávnym úradným postupom. Vzhľadom na uvedené rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie správne aplikoval zásahu úspechu v konaní.

2.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP aplikujúc ustanovenie § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal pred odvolacím súdom plný úspech, priznal mu preto voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku navrhnuč, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Porušenie svojho práva na spravodlivý proces videl žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v porušení princípu rovnosti zbraní pri vykonávaní a hodnotení dôkazov (selektívny prístup k vyhodnocovaniu dôkazov, nevykonanie všetkých navrhnutých alebo predložených dôkazov, neodstránenie rozporov v dôkazoch) a v arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia v dôsledku nedostatočného odôvodnenia. Pochybenie súdov videl konkrétne v nevykonaní dôkazu výsluchom svedkyne V. W. (matka žalobcu) aj v odôvodnení zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie len tým, že obžalovaní policajti boli v trestnom konaní spod obžaloby právoplatne oslobodení, hoci ide o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ktorej sa nemožno zbaviť. Nesprávny postup štátneho orgánu spočíval podľa dovolateľa v tom, že dňa XX. T. XXXX v čase o XX.XX hod. sa príslušníci polície v dennej hliadkovej službe nedôvodne rozhodli získať vysvetlenie od žalobcu a bez povolenia sudcu či súhlasu prokurátora vošli do izby žalobcu v rodinnom dome, v ktorej spal, spúťali ho a päťami i kopancami do hlavy u spôsobili závažné zranenia. V dennom zázname policajti uviedli, že dôvodom uskutočnenia zákroku v mieste bydliska žalobcu bola snaha vyžiadať si od neho vysvetlenie. Pre civilný súd je záväzný len výrok o tom, že bol spáchaný trestný čin alebo priestupok, inými výrokmi viazaný nie je. Dovolateľ ďalej uvádzal konkrétne pochybenia, ktorých sa mal dopustiť Krajský súd v Žiline pri hodnotení dôkazov v rámci posudzovania odvolania obžalovaných policajtov v konaní sp. zn. 3To/21/202 vrátane spochybnenia znaleckého posudku č. 801-IV/2014 zo dňa 15. augusta 2014, objednaného Sekciou kontroly a inšpekčnej služby MV SR u súdneho znalca T. W. J., svedčiaceho v prospech žalobcu.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súd prvej inštancie aj odvolací súd náležite zistili skutkový a právny stav a vo veci správne rozhodli. V dovolaní absentuje relevantný dovolací dôvod, nakoľko z ustálenej rozhodovacej praxe vyplýva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov.

Pripomenula, že namietat' absenciu „zásadného vysvetlenia dôvodov“, nevykonanie navrhnutých dôkazov a údajné jednostranné vyhodnocovanie dôkazov nie je v dovolacom konaní podľa § 420 písm. f) CSP možné. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie aj odvolací súd svoje rozhodnutia presvedčivo a dostatočne odôvodnili a vysporiadali sa s argumentmi dovolateľa, ktorý opakuje tie isté námietky; žalovaná citovala z viacerých častí odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií a zdôraznila, že žalobca neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdeného nesprávneho úradného postupu príslušníkov polície pri zákroku dňa XX. T. XXXX a toho, že popisované zranenia mu mali vzniknúť v bezprostrednej príčinnej súvislosti s ním tvrdeným nesprávnym úradným postupom. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP ako neprípustné odmietol alebo podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Vzhľadom na obsah dovolania musí dovolací súd pripomenúť mimoriadny charakter dovolania ako opravného prostriedku. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

8. Dovolateľ, vychádzajúc z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP) namietol porušenie princípu rovnosti zbraní pri vykonávaní a hodnotení dôkazov.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 vety prvej Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Princíp rovnosti zbraní ako súčasť koncepcie spravodlivého súdneho konania okrem iného vyžaduje, aby každý účastník (strana sporu) mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (viď rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva Ankerl v. Švajčiarsko alebo Helle v. Fínsko). Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 85/06) ustálil, že obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno

brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými predpismi, porušuje ústavnoprávne princípy.

10. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

10.1. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

11. Dovolateľ označil za pochybenie súdov nevypočutie svedkyne - matky žalobcu V. W..

12. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých rozhodnutiach napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019 vyslovil, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou kapacitou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

14. V zmysle § 197 CSP ods. 1 ak strana navrhne výsluch svedka, zabezpečí jeho prítomnosť na pojednávaní; o tejto skutočnosti vopred upovedomí súd a protistranu. Ak nemožno postupovať podľa odseku 1, požiada strana súd o predvolanie svedka (§ 197 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie v bode 44 odôvodnenia jeho rozsudku vysvetlil, že žalobca nezabezpečil prítomnosť navrhutej svedkyne V. W. na pojednávaní pre jej zdravotné problémy, ktoré ale nevedel preukázať a okresný súd iba na základe takéhoto vyjadrenia žalobcu (ani pri príslube dodatočného doručenia dôkazu) nemohol pojednávanie odložiť. Okresný súd poukázal aj na nadbytočnosť a nehospodárnosť takéhoto dokazovania, pretože rodičia žalobcu boli opakovane vypočutí v trestnom konaní, a to aj v období bezprostredne po udalosti, o ktorej by mali vypovedať. Odvolací súd sa s dôvodmi, prečo okresný súd nevykonal vypočutie tejto svedkyne plne stotožnil (bod 32 jeho rozsudku). Rovnako zohľadnil časový úsek uplynulý od tvrdeného nesprávneho úradného postupu (r. 2014) do tohto súdneho konania (rozsudok okresného súdu vyhlásený v r. 2021 a rozsudok odvolacieho súdu vyhlásený v r. 2022 pozn. dovolacieho súdu) a zaoberal sa (v bode 25 rozsudku) meniacimi sa výpoveďami V. W. ako svedkyne v trestnom konaní, ktoré vyhodnotil nielen jednotlivo, ale aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Z uvedeného potom rezultuje, že nevykonaním dokazovania vypočutím svedkyne V. W. súdy nižších inštancií neporušili princíp rovnosti zbraní ani pravidlá dokazovania, nezaložili procesnú vadu v podobe tzv.

opomenutého dôkazu a nezasiahli do práva žalobcu na spravodlivý proces.

15. V ďalšej časti dovolania dovolateľ, okrem polemiky a spochybňovania záverov súdov nižších inštancií, namietal jednostranné vyhodnotenie dôkazov z trestného spisu v prospech žalovaného a neodstránenie rozporov v dôkazoch.

16. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

17. Rovnako ako v odvolaní dovolateľ aj v dovolaní označil dôkazné prostriedky, ktoré majú svedčiť v jeho prospech. Odvolací súd v bode 31 odôvodnenia vysvetlil, že uznesenie Ministerstva vnútra, sekcie kontroly a inšpekčnej služby z 19. júna 2014, na ktoré žalobca poukázal v odvolaní, je uznesením, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie a na základe ktorého vypracoval znalecký posudok T.. J.. Poukaz žalobcu v odvolaní na zápisnicu o výsluchu svedka T.. J. I. odvolací súd vyhodnotil ako novotu v odvolacom konaní, na ktorú v zmysle § 366 CSP nie je možné prihliadať, keď taký dôkaz ani nebol zo strany žalobcu (okrem jeho označenia v odvolaní) do spisu doložený a nebolo ani tvrdené, čo konkrétne má byť týmto dôkazom preukázané. Dovolací súd nesprávnosť týchto záverov nezistil. Uznesenie Ministerstva vnútra, sekcie kontroly a inšpekčnej služby z 19. júna 2014 je z hľadiska dôkaznej situácie žalobcu irelevantné (nariadenie znaleckého dokazovania nepreukazuje nijakú meritórne relevantnú skutočnosť), osobu svedka T.. J. I. označil žalobca až v odvolaní bez toho, aby tvrdil, ku ktorým skutočnostiam bol tento svedok vypočutý „do zápisnice“, kedy a pred ktorým orgánom verejnej moci alebo súdom sa tak stalo. So znaleckým posudkom T.. J. aj svedeckou výpoveďou svedka Y. K., rovnako so zdravotným stavom žalobcu po incidente sa súdy vysporiadali.

18. Pokiaľ dovolateľ poukazuje na rozpory v dôkazoch vykonaných v trestnom konaní a prejavuje nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov odvolacím trestným súdom, pre posudzovaný spor je rozhodujúce hodnotenie dôkazov síce primárne vykonaných v trestnom konaní, ale zopakovaných na pojednávaní pred odvolacím súdom, ktorý ich následne v súlade s § 191 CSP náležite vyhodnotil. Dovolací súd akcentuje, že už súd prvej inštancie vysvetlil, že právoplatný rozsudok odvolacieho súdu vydaný v trestnom konaní dňa 11. júna 2020 sp. zn. 3To/21/2020 nepovažoval za právne záväzný, avšak v súlade s odbornými kruhmi prezentovanou interpretáciou obsahu § 194 ods. 2 CSP v spojení s § 193 CSP a contrario súčasne nemohol nechať oslobodzujúce rozhodnutie bez povšimnutia a musel naň prihliadať. Nenašiel totiž žiadne argumenty na odklon od záverov a odôvodnenia právoplatného oslobodzujúceho trestného rozsudku v časti týkajúcej sa nepreukázania skutku spočívajúceho v zavinenom protiprávnom násilnom konaní zasahujúcich policajtov. Z obsahu spisu a z podrobného, výstižného a jasného, logického a presvedčivého odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd zistil, že odvolací súd sa rozpormi vo vykonaných dôkazoch (relevantnými pre rozhodnutie vo veci samej) zaoberal. Vyhodnotil všetky tri znalecké posudky (viď bod 2. 2. 1. tohto rozsudku dovolacieho súdu) hodnotiace možný mechanizmus a dobu vzniku poranení žalobcu zohľadniac, že znalci nevychádzali z rovnakých podkladov (znalec T.. J. vychádzal z opisu deja prezentovaného žalobcom, ktorý si v zmysle záverov skúmania jeho duševného stavu znalkyňami na priebeh skutku nepamätá dostatočne, a informácií poskytnutých žalobcovou matkou), znalec T.. Y. dospel k záveru, že zranenia s najväčšou pravdepodobnosťou vznikli XX. T. XXXX pri policajnom služobnom zákroku, avšak pripustil, že žalobca ich mohol utrpieť aj predtým v pohostinstve, alebo až po hospitalizácii na psychiatrickom oddelení. Znalec J. T.. Y. W., L., ktorého znalecký posudok je najpodrobnejší konštatoval, že žalobca mohol uvedené zranenia utrpieť v pohostinstve, tiež ich mohol utrpieť pri zásahu

policaťtov, alebo aj počas hospitalizácie na psychiatrickom oddelení. Tento znalec, ako uvádza odvolací súd, vychádzal aj z výpovedí svedkov L. Z. a T.. W. F. s tým, že keď preberal žalobcu T.. L. ako pacienta, tento mal zastavenú epistaxu, mal krvavé pod nosom a krvavú bradu, opuch celej tváre určite nemal, lebo by to tam bolo napísané, od zásahu RZP do cca 19.00 hod. kedy bol privezený, tak v čase o 21.00 až 22.00 hod. už mohli byť tie zranenia viditeľné, stav sa vyvíjal. Znalec tiež jasne uviedol, že ak mal poškodený uvedené poranenia už pri prijíme do nemocnice, potom ich bolo potrebné potvrdiť a verifikovať, nie až XX. T. XXXX, t. j. až dva dni po pravdepodobnom vzniku úrazu. Z príslušných zdravotných záznamov nevyplýva, že by mal poranenia tváre už pri prijíme do nemocnice, ale až z neskorších výpovedí svedkov T.. L. a primárky T.. Y. Ak tieto poranenia mal, musel mať aj sprievodné príznaky, avšak tieto sprievodné príznaky boli verifikované až dňa XX. T. XXXX vyšetreniami u viacerých špecialistov (traumatológ, ORL, radiológ).

19. Vzhľadom na tvrdenie dovolateľa o arbitrárnosti dovolaním napadnutého rozsudku považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlاد medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

20. Z obsahu spisu vyplýva, že súdy nižších inštancií procesné postupy predpísané Civilným sporovým poriadkom neporušili. Dovolací súd nezistil ani rozpor skutkových okolností a právnych argumentov s pravidlami formálnej logiky. Rozsudky okresného aj odvolacieho súdu dávajú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Súdy vysvetlili, že nebol preukázaný nesprávny úradný postup príslušníkov polície pri vykonávaní služobného zákroku dňa XX. T. XXXX, keď do miesta bydliska žalobcu vstúpili so súhlasom (povolením) jeho matky ako vlastníčky rodinného domu, teda povolenie sudcu ani súhlas prokurátora tvrdený dovolateľom nebol potrebný. Rovnako vysvetlili, že nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi poraneniami žalobcu a nesprávnym úradným postupom pri služobnom zákroku z uvedeného dňa. Premisy zvolené v rozhodnutiach súdov rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospeli, sú pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne aj presvedčivé. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy (najmä odvolací) ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Žalobca v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd ľudsky rozumie, že žalobca považuje rozhodnutia súdov za nespravodlivé voči jeho osobe, no skutočnosť, že sa s názorom súdov nižších inštancií nestotožňuje však sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

21. Dovolací súd potom na základe dôvodov uvedených dovolateľom (ktorými je v zmysle § 440 CSP striktne viazaný) dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale dovolanie nie je dôvodné. Dovolací súd naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu spočívajúceho v tvrdení existencie vady zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva žalobcu na spravodlivý proces nezistil, preto jeho dovolanie po prejednaní bez pojednávania (§ 443 CSP časť vety pred bodkočiarkou) podľa § 448 CSP zamietol.

22. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku prihliadajúc na procesný úspech žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) a skutočnosť, že žalovanej podľa obsahu spisu v dovolacom konaní reálne nijaké trovy nevznikli.

23. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.